

3. ŠTRUKTÚRA A INTERVENČNÁ LOGIKA NPRVV

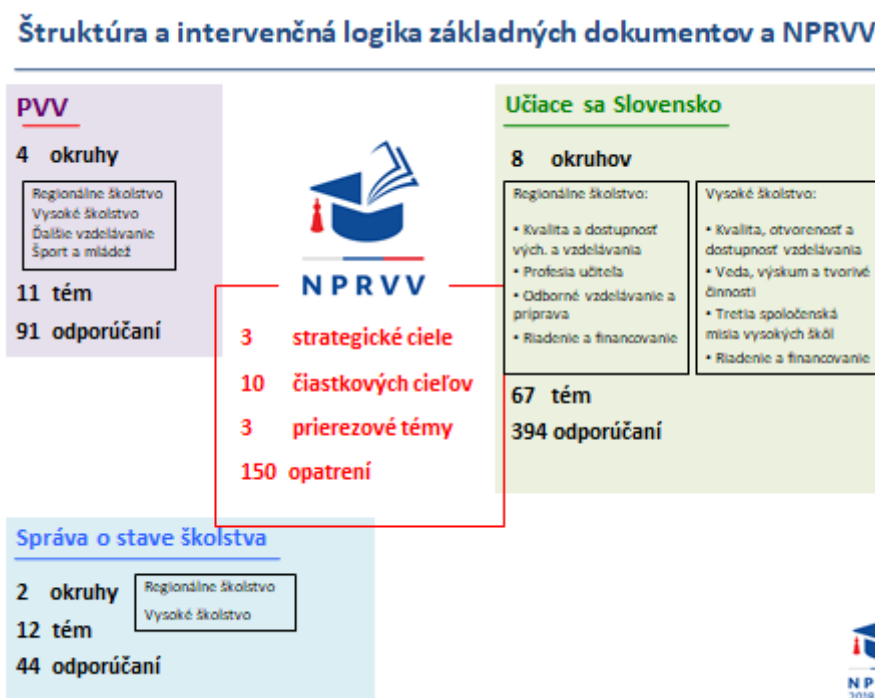
Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania bol pripravený na základe úloh obsiahnutých v PVV, autorského dokumentu „Učiace sa Slovensko“, „Správy o stave školstva“ (ďalej len „základné dokumenty“), ako aj ďalších relevantných dokumentov a materiálov v predmetnej oblasti.

Základné dokumenty sa zameriavajú na obsahovú náplň systému výchovy a vzdelávania, ale aj na ich procesnú stránku s osobitým dôrazom na procesy riadenia, financovania a hodnotenia. SWOT analýza základných dokumentov a NPRVV je znázornená v Tabuľke 3.1.

S cieľom systematizovať prístupy použité v základných dokumentoch a premietnuť ich efektívnym spôsobom do intervenčnej logiky NPRVV bola pripravená analýza týchto dokumentov z hľadiska ich systematiky, identifikácie hlavných okruhov, počtu riešených tém a navrhovaných opatrení (Obrázok 3.1 a Tabuľka 3.2).

Z uvedenej analýzy vyplýva, že jednotlivé základné dokumenty obsahujú rôzne počty navrhovaných odporúčaní: 44 v Správe o stave školstva, 91 v PVV a 394 v autorskom dokumente „Učiace sa Slovensko“. Veľmi rôzna je aj miera rozpracovanosti jednotlivých odporúčaní, a to aj v rámci toho istého dokumentu. Z obsahového hľadiska sú mnohé odporúčania rovnaké resp. sa prekrývajú, pričom vecne zhodné odporúčania nie sú vždy zaradené v rovnakých okruhoch či témach. **Z uvedeného dôvodu boli pri príprave NPRVV opatrenia základných dokumentov subsumované pod vecne príslušné úrovne, témy a okruhy.**

Obrázok 3.1

Jednotiacim prvkom medzi základnými dokumentmi je **rozdelenie problematiky do dvoch základných úrovní, a to regionálneho školstva²⁷ a vysokého školstva**. Hoci obe úrovne majú viaceré jednotiace znaky, v praxi ide o dva pomerne ucelené systémy s vlastnou legislatívou a inštitúciami. Preto aj NPRVV rešpektuje delenie systému medzi tieto dve základné rovne. Napriek tomu je veľmi dôležité uvedomiť si potrebu nadväznosti a synergií medzi oboma úrovňami, a tiež možnosť vzájomnej inšpirácie a zdieľania dobrej praxe v rámci systémov riadenia, financovania a hodnotenia.

Základný intervenčný rámec NPRVV určuje základné princípy a východiská intervencie, definuje strategické a čiastkové ciele a určuje opatrenia zamerané na ich dosiahnutie. Správa o stave školstva definuje pomerne široké a detailné strategické ciele pre úroveň regionálneho a vysokého školstva a dopĺňa ich čiastkovými cieľmi. Dokument „Učiace sa Slovensko“ prevzal strategické ciele zo Správy o stave školstva, čiastkové ciele súhrnne nedefinuje, prechádza ku opatreniam v rámci tematických kapitol (Tabuľka 3.3).

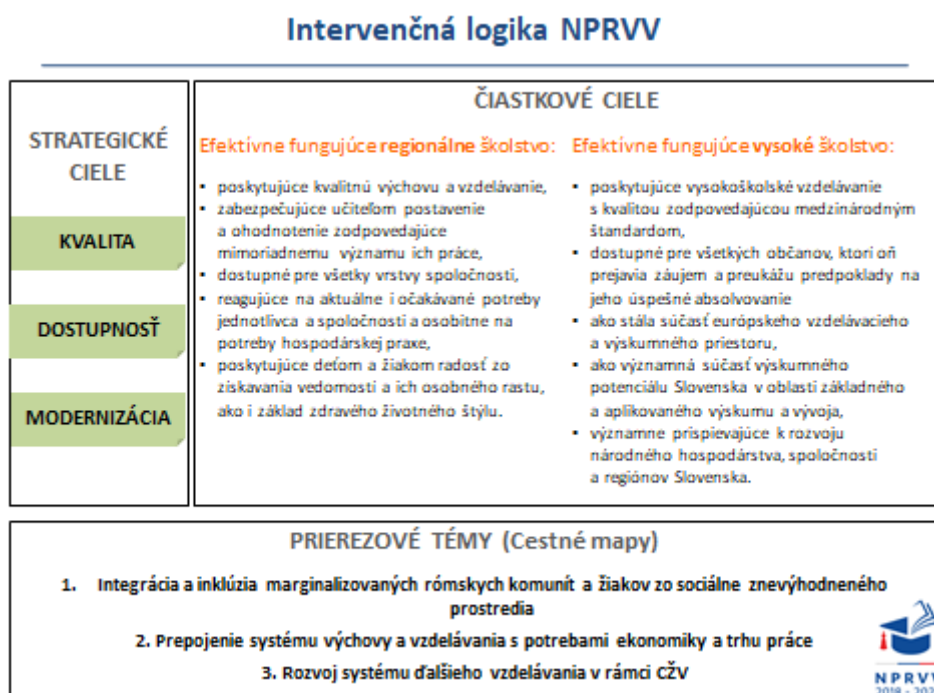
NPRVV vychádza z predpokladu, že strategické ciele je potrebné definovať stručne na vysokej úrovni zovšeobecnenia s ohľadom na základné hodnoty resp. výsledky, ktoré je potrebné dosiahnuť v časovom horizonte implementácie programu: kvalita, dostupnosť, modernizácia. Po analýze základných dokumentov boli strategické ciele NPRVV zadefinované na všeobecnej úrovni jednotne pre systém regionálneho i vysokého školstva. Čiastkové ciele boli následne definované pre každý zo systémov osobitne v súlade s vecnou náplňou strategických cieľov v základných dokumentoch.

NPRVV má tri strategické ciele, 10 čiastkových cieľov (päť pre regionálne školstvo a päť pre vysoké školstvo) a 105 opatrení. (Obrázok 3.2). Opatrenia sú rozpracované do Implementačného plánu, ktorý pozostáva z piatich dvojročných na seba nadväzujúcich akčných plánov. Implementačný plán NPRVV, ktorý sa vzťahuje na desaťročné obdobie 2018-2027, sa delí na päť dvojročných akčných plánov (AP). Prvý akčný plán (AP 1) na obdobie 2018-2019 a druhý akčný plán 2 (AP 2) na obdobie 2020-2021 obsahujú aj opatrenia zahrnuté v PVV.

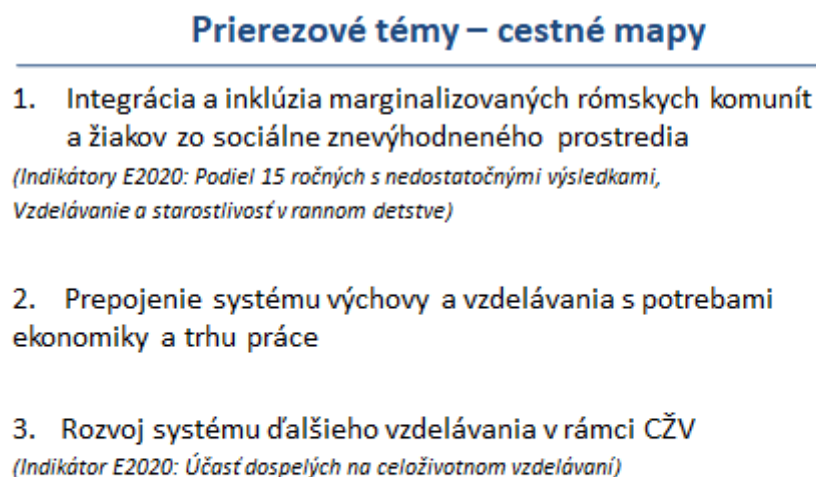
NPRVV venuje osobitnú pozornosť trom prierezovým témam (Obrázok 3.3). Tieto zachytávajú dôležité celospoločenské výzvy v oblasti výchovy a vzdelávania, ktoré je potrebné riešiť komplexným spôsobom, a to kombináciou opatrení z rôznych častí Implementačného plánu. Ku každej prierezovej priorite bude pripravená osobitná cestná mapa, ktorá ďalej znázorní, akým spôsobom sa dosiahne synergia rôznych opatrení v záujme efektívneho pôsobenia v oblasti danej priority.

²⁷ Pojem regionálne školstvo nie je definovaný v medzinárodnej terminológii, na Slovensku je však natoľko zaužívaný pre označenie predprimárneho, primárneho a sekundárneho školstva, že s ním pracujú aj základné dokumenty, aj samotný NPRVV.

Obrázok 3.2

Obrázok 3.3

Tabuľka 3.1 SWOT analýza základných dokumentov a NPRVV

Silné stránky (Strengths)	Slabé stránky (Weaknesses)	Potenciál (Opportunities)	Riziká (Threats)
Správa o stave školstva ▪ Analytický dokument ▪ Kvantitatívna analýza ▪ Medzinárodné porovnania ▪ Vzájomne previazaný systém odporúčaní Učiace sa Slovensko ▪ Kvalitatívny pohľad ▪ Jasné vyjadrenie základnej filozofie a princípov systému ▪ Široký participatívny proces prípravy, zapojenie expertov a verejnosti	Správa o stave školstva: ▪ Staršie údaje ▪ Menej kvalitatívnych aspektov ▪ Užší vecný záber Učiace sa Slovensko ▪ Slabšia previazanosť a integrácia jednotlivých kapitol ▪ Absencia kvantitatívnej analýzy ▪ Slabé rozpracovanie celoživotného vzdelávania v časti neformálneho vzdelávania ▪ Príliš veľký počet opatrení vyjadrených na rôznych úrovniach z vecného aj procesného hľadiska ▪ Absencia časového rámca a odhadu finančných dopadov ▪ Príliš dlhý proces prípravy s ohľadom na ciele a termíny prípravy NPRVV	NPRVV ▪ Dodržanie dlhodobého rámca povedie k vybudovaniu robustného inkluzívneho systému a jednoštruktúrového modelu vzdelávania ▪ Opiera sa o viacero zdrojov ▪ Prepojenie na PVV ▪ Zintegrovanie vecnej stránky Správy o stave školstva a USS ▪ Integrácia logických intervenčných rámcov Správy o stave školstva a USS ▪ Zavedenie prierezových tém, ktoré si budú vyžadovať prioritnú pozornosť a hlbšie rozpracovanie v rámci NPRVV (cestné mapy) ▪ Doplnenie časových rámcov intervencií ▪ Odhad finančných dopadov opatrení ▪ Zapojenie ostatných rezortov do procesu prípravy ▪ Zapojenie analytických útvarov UHP a IVP do odhadov finančných dopadov s väzbou na plánovanie štátneho rozpočtu a revíziu výdavkov	NPRVV ▪ Potreba garancie rešpektovania vytýčenej stratégie a opatrení nad rámec bežného politického cyklu (do r. 2027) ▪ Potreba dodržať finančný rámec na dlhšie obdobie. ▪ Podfinancovanie v budúcnosti by narušilo celkovú koncepciu nastúpenej zmeny ▪ Niektoré opatrenia nie je možné spoľahlivo technicky riešiť resp. rozpočtovať z dôvodu komplexnosti programu alebo neistoty ohľadom budúceho vývoja cien a ďalších parametrov systému

Tabuľka 3.2 Porovnanie intervenčnej logiky základných dokumentov: úrovne, okruhy, témy, odporúčania									
Učiace sa Slovensko 2017				Programové vyhlásenie vlády SR 2016-2020			Správa o stave školstva 2013		
Úroveň	Okruhy	Počet tém	Počet odporúčaní	Okruhy	Počet tém	Počet odporúčaní	Okruhy	Počet tém	Počet odporúčaní
Regionálne školstvo	Kvalita a dostupnosť vých. a vzdelávania	18	150	Regionálne školstvo	5	38	Regionálne školstvo	6	22
	Profesia učiteľa	8	46	Vysoké školstvo	3	34	Vysoké školstvo	6	22
	Odborné vzdelávanie a príprava	10	46	Ďalšie vzdelávanie	1	4			
	Riadenie a financovanie regionálneho školstva	4	43	Šport a mládež	2	15			
Vysoké školstvo	Kvalita, otvorenosť a dostupnosť vysokoškolského vzdelávania	13	47						
	Veda, výskum a tvorivé činnosti na vysokých školách	6	17						
	Tretia spoločenská misia vysokých škôl	3	12						
	Riadenie a financovanie vysokého školstva	5	33						
SPOLU	8	67	394	4	11	91	2	12	44

Tabuľka 3.3 Prehľad strategických a čiastkových cieľov základných dokumentov

	Regionálne školstvo	Vysoké školstvo
Správa o stave školstva		
Strategický cieľ	Dostatočne financované a efektívne fungujúce regionálne školstvo zabezpečujúce kvalitnú výchovu a vzdelávanie, reagujúce na aktuálne i očakávané potreby praxe, dostupné pre všetky vrstvy spoločnosti, poskytujúce deťom a žiakom základ zdravého životného štýlu a zabezpečujúce učiteľom postavenie a ohodnotenie zodpovedajúce mimoriadnemu významu ich práce.	Efektívne fungujúce vysoké školstvo tvoriace súčasť európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania EHEA a európskeho výskumného priestoru ERA, poskytujúce vysokoškolské vzdelávanie s kvalitou zodpovedajúcou medzinárodným štandardom, dostupné pre všetkých občanov, ktorí oň prejavia záujem a preukážu predpoklady na jeho úspešné absolvovanie, tvoriace jadro výskumného potenciálu Slovenska v oblasti základného výskumu a v oblasti aplikovaného výskumu a vývoja a motor rozvoja spoločnosti a regiónov Slovenska.
Čiastkové ciele	1. Dostatočne financované a efektívne fungujúce školstvo systémovo podporujúce kvalitu 2. Kvalitný, spoločensky rešpektovaný a primerane odmeňovaný učiteľ 3. Kvalitná výchova a vzdelávanie 4. Kvalitné odborné vzdelávanie a príprava reagujúce na aktuálne a očakávané potreby praxe 5. Školstvo dostupné pre všetkých 6. Školstvo poskytujúce deťom a žiakom základ zdravého životného štýlu	1. Dostatočne financované a efektívne fungujúce vysoké školstvo systémovo podporujúce kvalitu plnenia poslania vysokých škôl 2. Kvalitný, spoločensky rešpektovaný a primerane odmeňovaný vysokoškolský učiteľ a výskumný pracovník 3. Vysoké školstvo poskytujúce vzdelávanie spĺňajúce medzinárodné štandardy a tvoriace súčasť európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania EHEA 4. Vysoké školstvo dostupné pre všetkých občanov, ktorí oň prejavia záujem a preukážu predpoklady na jeho úspešné absolvovanie 5. Vysoké školstvo tvoriace jadro výskumného potenciálu Slovenska v oblasti základného výskumu a v oblasti aplikovaného výskumu a súčasť európskeho výskumného priestoru ERA 6. Vysoké školstvo reagujúce na aktuálne a očakávané potreby spoločenskej a hospodárskej praxe a predstavujúce motor rozvoja spoločnosti a regiónov Slovenska
Učiaci sa Slovensko		
Strategický cieľ	Dostatočne financované a efektívne fungujúce regionálne školstvo zabezpečujúce kvalitnú výchovu a vzdelávanie, reagujúce na aktuálne i očakávané potreby praxe, dostupné pre všetky vrstvy spoločnosti, poskytujúce deťom a žiakom základ zdravého životného štýlu a zabezpečujúce učiteľom postavenie a ohodnotenie zodpovedajúce mimoriadnemu významu ich práce.	Efektívne fungujúce vysoké školstvo tvoriace súčasť európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania EHEA a európskeho výskumného priestoru ERA, poskytujúce vysokoškolské vzdelávanie s kvalitou zodpovedajúcou medzinárodným štandardom, dostupné pre všetkých občanov, ktorí oň prejavia záujem a preukážu predpoklady na jeho úspešné absolvovanie, tvoriace jadro výskumného potenciálu Slovenska v oblasti základného výskumu a v oblasti aplikovaného výskumu a vývoja a motor rozvoja spoločnosti a regiónov Slovenska.
Kapitoly	1. Kvalita a dostupnosť výchovy a vzdelávania 2. Profesia učiteľa 3. Odborné vzdelávanie a príprava 4. Riadenie a financovanie regionálneho školstva	5. Kvalitné, otvorené a dostupné vysokoškolské vzdelávanie 6. Veda, výskum a tvorivé činnosti na vysokých školách 7. Tretia spoločenská misia vysokých škôl 8. Riadenie a financovanie vysokého školstva